

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 14Svp/15/2022
Identifikačné číslo spisu: 9622200279
Dátum vydania rozhodnutia: 20. januára 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Trenčan
Funkcia: predseda senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:9622200279.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Trenčana a členov senátu JUDr. Petry Príbělskej, JUDr. Mariána Fečíka, PhD. prof. JUDr. PhDr. Petra Potáscha, PhD. a JUDr. Kataríny Cangárovej, LL.M., PhD., v právnej veci žalobkyne: K.U. O., K.. XX.XX.XXXX, O. Y. H.. XXXX/XX, XXX XX J., proti žalovaným: 1/ strana SMER-SD, so sídlom Súmravná 25, 821 02 Bratislava, 2/ strana Hlas-SD, so sídlom Lazaretská 2400/15, 811 08 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, 3/ koalícia ZA ĽUDÍ, SaS, NOVA, SME RODINA, SZÖVETSÉG - ALIANCIA so splnomocnencom na doručovanie: Ing. Róbert Ladoš, bytom Š. Q..Y.. Š. XXXX/X, XXX XX J., 4/ koalícia ODS - Občianski demokrati Slovenska, ŠANCA, DS so splnomocnencom na doručovanie: Marcel Mojžiš, O. Q. D. X, XXX XX O. O., 5/ Ing. Rút Olšiaková, O. U. XXXX/X, XXX XX J., 6/ JUDr. Renáta Endrődyová, O. P.. Z. XXXX/XX, XXX XX J., 7/ MUDr. Juraj Pelč, O. I. XXXX/XX, XXX XX J., 8/ Ing. Arch. Ivan Siláci, PhD., O. Y. H.. XXXX/XX, XXX XX J., 9/ Ing. Peter Grenda, O. Ž. XXX/XX, XXX XX J., 10/ JUDr. Jozef Oravec, O. Y. H.. XXX/XX, XXX XX J., 11/ Tomáš Šurik, O. Y. H.. XXX/XX, XXX XX J., 12/ Ing. Elena Uličná, O. X.. X. XXX/XX, XXX XX J., 13/ Bc. Lucia Lásková, O. X.. W. XXXX/X, XXX XX J., o preskúmanie ústavnosti a zákonnosti volieb poslancov mestského zastupiteľstva mesta Lučenec, takto

rozhodol:

I. Žaloba sa z a m i e t a .

II. Žalovaným sa p r i z n á v a voči žalobkyni právo na úplnú náhradu trov konania.

Odôvodnenie

I. Volebná žaloba

1. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší správny súd“) podľa čl. 142 ods. 2 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhoduje s účinnosťou od 1. januára 2021 aj o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy. Konanie vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy je upravené v § 312a až § 312k Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“).

2. Najvyššiemu správne mu súdu bola dňa 9. novembra 2022 doručená žaloba vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy (ďalej aj „volebná žaloba“) v zmysle § 312a SSP zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „SSP“), ktorou sa žalobkyňa domáhala súdneho prieskumu volieb poslancov do mestského zastupiteľstva mesta Lučenec konaných 29. októbra 2022 (ďalej aj „voľby do MsZ“).

3. Z obsahu žaloby a jej príloh vyplýva, že žalobkyňa kandidovala za poslankyňu vo voľbách do MsZ mesta Lučenec vo volebnom obvode č. 6. Celkovo sa v danom volebnom obvode o tento post uchádzalo deväť kandidátov. Zo zápisnice okrskových volebných komisií pre volebné okrsky č. 21, č. 22 a č. 23 vo volebnom obvode č. 6 vyplýva, že vo volebnom okrsku č. 21 odovzdalo obálku 206 voličov a počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby do MsZ bol 195. Vo volebnom okrsku č. 22 odovzdalo obálku 197 voličov a počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby do MsZ bol 191. V prípade volebného okrsku č. 23 obálku odovzdalo celkom 244 voličov a počet platných hlasovacích lístkov pre voľby do MsZ bol 217. Žalobkyňa kandidujúca vo volebnom obvode č. 6 získala celkovo 178 platných hlasov.

4. Žalobkyňa v podanej volebnej žalobe namieta zásadný rozdiel v počte neplatných hlasovacích lístkov vo voľbách primátora mesta Lučenec a vo voľbách do MsZ. Poukazuje na to, že vo voľbách do MsZ bolo z celkového počtu voličov 6756, ktorí odovzdali obálku, až 366 hlasovacích lístkov vyhodnotených ako neplatné, čo má pri celkovom počte voličov, ktorí sa zúčastnili na hlasovaní, predstavovať 5,41%. Žalobkyňa upriamuje pozornosť na skutočnosť, že v prípade volieb primátora mesta Lučenec bol počet hlasovacích lístkov vyhodnotených ako neplatné nepomerne nižší - 144.

5. Žalobkyňa ďalej uvádza, že z hľadiska počtu získaných hlasov ako prvá neúspešná kandidátka na poslankyňu do MsZ získala vo volebnom obvode č. 6 celkovo 178 hlasov, zatiaľ čo posledný úspešný kandidát Ing. Michal Kováč získal 186 platných hlasov. Vychádzajúc z údajov o počte neplatných hlasovacích lístkov vo voľbách do MsZ v kontexte s rozdielom ôsmich hlasov oproti úspešnému kandidátovi má žalobkyňa za to, že došlo k ukráteniu jej politických práv v rozpore so zabezpečením slobodnej súťaže politických síl, nakoľko na výsledky volieb do MsZ mala zrejme vplyv chybovosť voličov, resp. matematické sčítanie v prospech jednotlivých kandidátov zo strany príslušných troch volebných okrskov. Uvedené má podľa jej názoru zakladať reálny dôvod domnievať sa, že zo strany príslušných okrskových komisií mohlo dôjsť k chybám v posudzovaní platnosti hlasovacích lístkov, príp. aj ku chybám v procese spočítavania odovzdaných hlasov. V tejto súvislosti odkazuje na čl. 3 ods. 4 Ústavy SR, ktorý upravuje právo občana na prístup k voleným a iným verejným funkciám, za rovnakých podmienok.

6. Na základe uvedených skutočností žalobkyňa navrhla, aby Najvyšší správny súd zrušil napadnutý výsledok volieb, zrušil rozhodnutie volebnej komisie a nariadil prepočítanie hlasov voličov volebného obvodu č. 6 formou vyžiadania príslušnej zapečatenej volebnej dokumentácie za volebný obvod č. 6, okrsky 21, 22, 23 a následného prepočítania hlasov voličov a posúdenia správnosti zhodnotenia neplatných hlasovacích lístkov za predmetný volebný obvod. Na základe verifikovaných a prepočítaných hlasovacích lístkov vo volebnom obvode č. 6 navrhla vyhlásiť voľby za neplatné, zrušiť výsledok napadnutých volieb v tomto volebnom obvode a za zvoleného vyhlásil toho, kto bol riadne zvolený.

II. Úkony a skutkové zistenia Najvyššieho správneho súdu

7. Na základe výziev súdu doručilo mesto Lučenec (ďalej „mesto“) oznámenia o určení splnomocnencov za koalície, rozhodnutia mestskej volebnej komisie o zaregistrovaní úspešných kandidátov vo voľbách do MsZ, a údaje o ich adresách pobytu a e-mailových adresách, a to na účely doručovania písomností súdu v konaní o volebnej žalobe. Na základe ďalších výziev súdu boli doručené.

- rovnopis podpísanej zápisnice mestskej volebnej komisie o výsledku volieb v meste,
- rovnopisy podpísaných zápisníc všetkých okrskových volebných komisií zriadených vo volebnom obvode č. 6,
- prenosná volebná schránka s volebnou dokumentáciou za volebný okrsk č. 21,

- prenosná volebná schránka s volebnou dokumentáciou za volebný okrsk č. 22,
- prenosná volebná schránka s volebnou dokumentáciou za volebný okrsk č. 23.

8. Najvyšší správny súd vyzval žalovaných 1/-13/, aby sa v lehote 10 dní vyjadrili k volebnej žalobe žalobkyne K. O..

9. Vyjadrenie doručila žalovaná 12/ Ing. Elena Uličná, ktorá uviedla, že žalobe nerozumie, nakoľko vo voľbách do MsZ kandidovala vo volebnom obvode č. 7. Dodala, že vo volebnom procese postupovala podľa zákona, pred konaním volieb predložila písomný odpočet splnených aktivít za končiace volebné obdobie a po voľbách sa oboznámila s výsledkami zverejnenými na internete. Ďalej uviedla, že zápisnicu okresnej volebnej komisie o výsledku volieb rešpektuje a nemá dôvod ju spochybňovať.

10. Vyjadrenie doručila žalovaná 6/ JUDr. Renáta Endrődyová, ktorá uviedla, že ku skutkovým tvrdeniam žalobkyne nie je možné sa relevantne vyjadriť bez predchádzajúceho oboznámenia sa s celou volebnou dokumentáciou. Zároveň má za to, že ak vzniknú akékoľvek pochybnosti o správnosti sčítania hlasov, je potrebné po splnení ostatných formálnych náležitostí žaloby v zmysle Správneho súdneho poriadku preskúmať príslušnú volebnú dokumentáciu a skontrolovať jej správnosť.

11. Vyjadrenie doručil žalovaný 3/ koalícia ZA ĽUDÍ, SaS, NOVA, SME RODINA, SZÖVETSÉG - ALIANCIA so splnomocnencom na doručovanie: Ing. Róbert Ladoš, ktorý v mene koalície uviedol, že nemá vedomosť o akýchkoľvek nesprávnostiach, ktoré by mali vzniknúť pri sčítaní hlasov vo voľbách do MsZ a ani žiaden z nimi delegovaných zástupcov vo volebnej komisii im neoznámil nezrovnalosti pri činnosti volebnej komisie. Vyhlásené výsledky volieb považuje za správne a navrhuje preto žalobu zamietnuť ako nedôvodnú.

12. Vyjadrenie doručil žalovaný 9/ Ing. Peter Grenda, ktorý uviedol, že vo voľbách do MsZ kandidoval vo volebnom obvode č. 4 a čo sa obsahu žaloby týka, nemá výhrady k priebehu volieb ani k ich výsledkom a zápisnicu mestskej volebnej komisie rešpektuje a nevidí dôvod ju spochybňovať.

13. Vyjadrenie doručil žalovaný 8/ Ing. Arch. Ivan Siláči, PhD., ktorý uviedol, že nerozumie, akého protiprávneho konania sa mal on ako zvolený nezávislý poslanec dopustiť a zdôraznil, že ako nezávislý kandidát kandidoval v inom volebnom obvode než žalobkyňa a nevidí tak priamu spojitosť jeho osoby a žalobkyne. V súvislosti s námietkami žalobkyne podotkol, že nemá vedomosť o tom - a to ani z oficiálnych materiálov, ani neoficiálnych diskusií, že by došlo ku konaniu popisovanému žalobkyňou. V prípade, že by niektorá z komisií identifikovala problém, má za to, že by o tomto informovala už v čase konania volieb. Na záver uviedol, že ak k došlo k porušeniu práv žalobkyne, v prvom rade by mali byť v tejto súvislosti riešení členovia jednotlivých dotknutých okrskových volebných komisií.

14. Najvyšší správny súd vykonal dokazovanie mimo pojednávania oboznámením sa s vyžiadanou volebnou dokumentáciou vzťahujúcou sa k voľbe poslancov MsZ vo volebnom obvode č. 6 predsedom senátu a sudcom spravodajcom JUDr. Mariánom Trenčanom, ktorého k tomu senát poveril uznesením zo dňa 15.12.2022. Účasť na tomto úkone bola umožnená všetkým účastníkom, ktorý boli o ňom vopred písomne upovedomený. Otvorenie volebnej dokumentácie týkajúcej sa volebného obvodu č. 6 vo voľbách do MsZ sa zúčastnila žalobkyňa K. O. a žalovaný 8/ Ing. arch. Ivan Siláči, PhD. O tomto úkone bola spísaná zápisnica, ktorú všetci prítomní na znak súhlasu s jej obsahom podpísali (§ 312h ods. 4, 5 SSP).

15. Vzhľadom na podstatu volebnej žaloby a vymedzenie žalobných bodov, v ktorých žalobkyňa namietala nezákonnosť volieb pre podozrenia z možných vecných chýb pri vyhodnocovaní neplatných hlasovacích lístkov, pristúpil senátom poverený sudca spravodajca k preskúmaniu tých hlasovacích lístkov pre voľby do MsZ, ktoré okrskové volebné komisie vo volebných okrskoch č. 21, 22 a 23 vyhodnotili ako neplatné. Oboznámenie sa s uvedenou časťou volebnej dokumentácie prebehlo nasledovne:

- po otvorení zapečatenej krabice s volebnou dokumentáciou za volebný okrsk č. 21 a boli zo zväzku všetkých hlasovacích lístkov pre voľby do MsZ vyčlenené neplatné hlasovacie lístky, ktorých bolo celkom 11;
- po otvorení zapečatenej krabice s volebnou dokumentáciou za volebný okrsk č. 22 bol rozpečatený zväzok obálok s neplatnými hlasovacími lístkami. Tieto boli prepočítané a skontrolované, pričom bolo zistené, že neplatných hlasovacích lístkov bol celkovo 7 a boli správne vyčlenené ako neplatné. Ďalej bol rozpečatený zväzok s platnými hlasovacími lístkami pre voľby do MsZ za účelom zistenia, či boli všetky hlasovacie lístky správne vyhodnotené ako platné, pričom bolo zistené, že vyhodnotenie všetkých hlasovacích lístkov bolo správne;
- po otvorení zapečatenej krabice s volebnou dokumentáciou za volebný okrsk č. 23 bol rozpečatený zväzok obálok s neplatnými hlasovacími lístkami, ktoré boli prepočítané a skontrolované. Bolo zistené, že 17 z nich bolo správne vyhodnotených ako neplatné pre neoznačenie žiadneho kandidáta, ďalej pre označenie viac ako troch kandidátov a v jednom prípade pre nezakrúžkovanie poradia kandidáta. Na tomto mieste senát poznamenáva, že v zápisnici z oboznámenia sa s volebnou dokumentáciou bol zaznamenaný ako platný hlasovací lístok, v ktorom volič nezakrúžkoval poradie žiadneho kandidáta, len podčiarkol meno a priezvisko jedného kandidáta, čo zakladá neplatnosť hlasovacieho lístka. V dôsledku tejto chyby bol do zápisnice vyznačený nesprávny údaj o počte 16 neplatných hlasovacích lístkov v predmetnom volebnom okrsku, namiesto 17. Senát ďalej vyhodnocoval 8 zvyšných hlasovacích lístkov, ktoré boli volebnou komisiou vyhodnotené ako neplatné, pričom zistil, že:
 - na jednom hlasovacom lístku bolo zakrúžkované číslo kandidátov v 2. a 3. poradí (vrátane žalobkyne) veľkými, čitateľnými, aj keď nie celkom zreteľnými a vzájomne sa prekrývajúcimi krúžkami ;
 - na ďalšom bolo zakrúžkované jedným krúžkom poradie i meno a priezvisko kandidáta;
 - na ďalších dvoch hlasovacích lístkoch boli zakrúžkovaní dvaja kandidáti (z nich na jednom bolo zakrúžkované i poradové číslo žalobkyne);
 - ďalší hlasovací lístok obsahoval zakrúžkované poradové číslo troch kandidátov (vrátane žalobkyne) a začiatok (cca 1/4) krúžku ďalšieho kandidáta;
 - na ďalšom hlasovacom lístku bolo zakrúžkované poradové číslo dvoch kandidátov, pričom jedno zakrúžkované poradové číslo bolo začmárané;
 - na ostatnom hlasovacom lístku bolo zakrúžkované poradové číslo kandidátov zároveň s celým riadkom obsahujúcim meno, priezvisko a údaje kandidáta.

16. Po uvedenom preskúmaní a skontrolovaní neplatných hlasovacích lístkov vo volebnom okrsku č. 23 možno konštatovať, že 8 hlasovacích lístkov bolo volebnou komisiou nesprávne vyhodnotených ako neplatné, pričom na troch z nich bolo zakrúžkované i poradové číslo žalobkyne.

17. Žalobkyňa po účasti na uvedenom úkone doručila súdu vyjadrenie, v ktorom uviedla, že kontrole v rámci otvorenia volebnej dokumentácie mali byť podrobené nielen neplatné hlasovacie lístky, ale všetky hlasovacie lístky odovzdané vo volebnom obvode č. 6 pre voľby do MsZ, a to tým spôsobom, že mali byť prepočítané všetky hlasy, ktoré boli odovzdané jednotlivým kandidátom. Ak v žalobe poukázala na zjavnú vysokú chybovosť s ohľadom na počet neplatných hlasovacích lístkov, mala tým na mysli aj chybovosť, ktorá mohla vzniknúť pri sčítavaní platných hlasovacích lístkov. Poukázala na skutočnosť, že v priebehu kontroly bolo zistené, že tri hlasovacie lístky, na ktorých bolo zakrúžkované aj jej poradové číslo, boli vyhodnotené ako neplatné nesprávne, a teda mali byť vyhodnotené ako platné v jej prospech. Pre odstránenie akýchkoľvek pochybností navrhla, aby súd doplnil kontrolu volebnej dokumentácie aj prepočítaním platných hlasovacích lístkov.

III. Vybrané zákonné ustanovenia, ktoré Najvyšší správny súd aplikoval

Podľa § 11 písm. f) SSP najvyšší správny súd rozhoduje v konaní vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy.

Podľa § 134 ods. 1 SSP správny súd je viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ak nie je ďalej ustanovené inak.

Podľa § 312a SSP žalobca sa môže žalobou domáhať vydania rozhodnutia o neústavnosti alebo nezákonnosti napadnutých volieb, a tým zabezpečiť slobodnú súťaž politických síl.

Podľa § 312f písm. d/, e/ SSP v žalobe sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 7 uviesť d) vyjadrenie, či napáda neústavnosť volieb alebo nezákonnosť volieb alebo z oboch týchto dôvodov s uvedením právnych predpisov a ich ustanovení, ktoré boli podľa neho porušené, e) dôvody, pre ktoré napáda neústavnosť alebo nezákonnosť volieb s označením dôkazov.

Podľa § 312j ods. 1 SSP ak správny súd po preskúmaní zistí, že žaloba nie je dôvodná, zamietne ju.

Podľa § 182 ods. 4 zákona o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov č. 180/2014 Z.z. (ďalej len „zákon o voľbách“) volič vkladá v osobitnom priestore na úpravu hlasovacích lístkov do obálky jeden hlasovací lístok pre voľby do obecného zastupiteľstva a jeden hlasovací lístok pre voľby starostu obce. Na hlasovacom lístku pre voľby do obecného zastupiteľstva zakrúžkovaním poradových čísiel označí kandidátov, pre ktorých hlasuje. Zakrúžkovať môže najviac taký počet kandidátov, aký má byť v príslušnom volebnom obvode zvolený počet poslancov obecného zastupiteľstva. Na hlasovacom lístku pre voľby starostu obce zakrúžkovaním poradového čísla označí jedného kandidáta, pre ktorého hlasuje.

Podľa § 184 ods. 1 zákona o voľbách ak volič neoznačil zakrúžkovaním ani jedného kandidáta alebo ak označil zakrúžkovaním viac kandidátov, než má byť vo volebnom obvode zvolených poslancov obecného zastupiteľstva, je hlasovací lístok neplatný.

Podľa § 184 ods. 2 druhá veta zákona o voľbách ak je v obálke niekoľko hlasovacích lístkov pre voľby do obecného zastupiteľstva, sú všetky tieto hlasovacie lístky neplatné.

IV. Právne posúdenie veci

18. Rozhodovanie Najvyššieho správneho súdu o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy nadväzuje na predchádzajúcu judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy konal a rozhodoval do 31. decembra 2020 (čl. 129 ods. 2 ústavy). V tomto smere možno preto poukázať na judikátorne i doktrínálne východiská rozhodovania.

19. Podstatou ochrany ústavnosti volieb je ochrana základných práv zaručených v čl. 30 ústavy a to predovšetkým aktívneho a pasívneho volebného práva. Garantuje sa pritom všeobecnosť, rovnosť a priamosť volebného práva, ako aj jeho vykonanie tajným hlasovaním. Pod zákonnosťou volieb treba rozumieť uskutočnenie volieb v súlade so všetkými dotknutými volebnými predpismi s právnou silou zákona (napr. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. PL. ÚS 2/2018 z 6. februára 2019 a tiež porovnaj Macejková, I., Bárány, E., Baricová, J., Fiačan, I., Holländer, P., Svák, J. a kolektív: Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2020, s. 1166). Povahu volebných zákonov majú predovšetkým zákon č. 180/2014 Z.z. a zákon č. 181/2014 Z. z. o volebnej kampani a o zmene a doplnení zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach, pričom právne normy týkajúce sa volieb môžu byť obsiahnuté aj v iných zákonoch [napr. § 11 ods. 1 zákona č. 302/2001 Z.z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch)].

20. V konaní o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy sa neuplatňuje teória tzv. „absolútnych vád“ volebného procesu, t.j. takých porušení volebného zákona, ktoré by mali za následok automatické zrušenie volieb (volieb kandidáta alebo výsledku hlasovania). Vzhľadom na túto skutočnosť treba považovať všetky možné pochybenia a vady volebného procesu za relatívne a zvažovať, resp. zohľadňovať ich význam podľa ich vplyvu na výsledok volieb do zastupiteľského

orgánu alebo na výsledok voľby konkrétneho kandidáta (porovnaj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. PL. ÚS 7/2010 z 28. apríla 2010).

21. Vo vzťahu k nezákonnosti volieb sa však na to vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. PL. ÚS 82/07 z 31. októbra 2007). Inými slovami, nie každé porušenie noriem volebného práva vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Každý prípad je potrebné posudzovať materiálne, prihliadať tak na účel a zmysel príslušných právnych noriem ako aj na princípy uznávané demokratickými štátmi.

22. Vyššie opísané východiská vzal Najvyšší správny súd do úvahy pri rozhodovaní o volebnej žalobe v prejednávanej veci a po preskúmaní uplatnených žalobných dôvodov a vykonaní dokazovania dospel jednomyselne k záveru, že volebnej žalobe žalobkyne nebolo by možné žalobe vyhovieť.

23. Z citovaných ustanovení zákona o voľbách vyplýva, že pre posúdenie hlasovacieho lístka ako platného zákon vyžaduje, aby volič prejavil svoju vôľu zakrúžkovaním poradového čísla ním vybraného kandidáta na post poslanca obecného/miestneho/mestského zastupiteľstva. Prejav vôle voliča musí nepochybne smerovať k tomu, aby pri úprave hlasovacieho lístka pri voľbách bolo nepochybné, koho volil, a aby prejav jeho vôle smeroval k voľbe ním označeného kandidáta, a to tým, že označí kandidáta, ktorého volil. Každý prípad sa posudzuje osobitne, pričom sa prihliada na účel a zmysel volebného zákona, ako aj dodržiavanie princípov právneho štátu (PL. ÚS 8/08, PL. ÚS 11/2011). Za platný hlasovací lístok sa v zmysle judikatúry ústavného súdu možno považovať i hlasovací lístok, na ktorom je zakrúžkované okrem poradového čísla kandidáta aj jeho meno a priezvisko, prípadne aj celý riadok, v ktorom sú uvedené aj ďalšie identifikačné údaje kandidáta, keďže takáto dodatočná úprava hlasovacieho lístka nijako nespochybňuje prejav vôle daného voliča (porovnaj napr. PL. ÚS 34/2014, PL. ÚS 104/2011).

24. Najvyšší správny súd preskúmaním hlasovacích lístkov, ktoré okrskové volebné komisie vyhodnotili ako neplatné, konštatuje, že 8 hlasovacích lístkov odovzdaných v rámci volebného okrsku č. 23 (označených v bode 15 tohto odôvodnenia) nemožno vzhľadom na znenie relevantných ustanovení volebného zákona, ani vzhľadom na označenú judikatúru ústavného súdu, považovať za neplatné. Z volebnej dokumentácie pritom nevyplýva, že by dôvodom neplatnosti týchto volebných lístkov mala byť iná zákonom predvídaná skutočnosť, ale iba to, akým spôsobom došlo k prejavu vôle voliča pri úprave hlasovacieho lístka.

25. Najvyšší správny súd vychádzajúc z dikcie § 182 ods. 3 a § 184 zákona o voľbách v uvedených prípadoch dospel k záveru, že tieto hlasovacie lístky sú platné a zreteľne vyjadrujúce vôľu voliča zvoliť kandidáta, ktorého označil zakrúžkovaním, aj keď krúžok v niektorých prípadoch obsahoval aj ďalšiu úpravu, avšak týkajúcu sa toho istého kandidáta, príp. bol tento krúžok grafologicky nedokonalý či nie celkom presný. Nesporne však z týchto hlasovacích lístkov vyplýva, komu voliči dali svoj hlas, t.j. koho volili za poslanca/poslancov MsZ Lučenec. Poradové číslo žalobkyne bolo zakrúžkované na troch z uvedených ôsmich nesprávne vyhodnotených hlasovacích lístkov. Na jednom z týchto troch hlasovacích lístkoch boli zakrúžkované poradové čísla dvoch kandidátov, pričom jedným z nich bolo i poradové číslo žalobkyne. Tento hlasovací lístok bol vyhodnotený ako neplatný v priamom rozpore s § 182 ods. 4 zákona o voľbách, ktorého znenie umožňuje voličovi zakrúžkovať najviac taký počet kandidátov, aký má byť v príslušnom volebnom obvode zvolený počet poslancov obecného zastupiteľstva. Ak zakrúžkuje menší počet kandidátov, hlasovací lístok je platný. Keďže vo voľbách poslancov MsZ Lučenec sa v 6. volebnom obvode volili traja poslanci, hlasovací lístok s dvoma zakrúžkovanými kandidátmi je platný. Takisto je platný aj hlasovací lístok, na ktorom bolo celkom zjavne zakrúžkované poradové číslo žalobkyne aj ďalšieho kandidáta, avšak o niečo väčšími, čiastočne sa prekrývajúcimi krúžkami, ktoré pravdepodobne vyznačila ďalšia osoba. Za platný hlasovací lístok senát považoval aj ten, na ktorom bolo zreteľne a plnohodnotne zakrúžkované poradie žalobkyne a iných dvoch kandidátov, pričom pri poradovom čísle ďalšieho (štvrtého) kandidáta je naznačený krúžok približne v rozsahu jednej štvrtiny. Tento krúžok bol zjavne začatý

omylom, ktorý si volič včas uvedomil a preto možno spoľahlivo konštatovať, že k zakrúžkovaniu štvrtého kandidáta na tomto hlasovacom lístku nedošlo a podľa vôle voliča dôjsť nemalo.

26. V prospech žalobkyne teda bolo treba k počtu 178 platných hlasov uvedených v zápisnici pripočítať ďalšie 3 platné hlasy, čo spolu predstavuje 181 hlasov. Ani tento súčet neznamená, že žalobkyňa získala viac platných hlasov než posledný úspešný kandidát Ing. Michal Kováč, nakoľko jeho volebný výsledok 186 platných hlasov je o 5 hlasov vyšší ako upravený volebný výsledok žalobkyne.

27. Vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania možno konštatovať, že nesprávne vyhodnotenie troch sporných hlasovacích lístkov volebnou komisiou za neplatné, ktoré bolo v neprospech žalobkyne, nemalo z jej pohľadu vplyv na vyhlásený výsledok volieb. Vyššie opísané pochybenie okrskovej volebnej komisie pre volebný okrsk č. 23 pri vyhodnotení neplatnosti hlasovacích lístkov preto nebolo takým porušením zákona o voľbách, ktoré by bolo spôsobilé podstatným spôsobom ovplyvniť slobodnú súťaž politických síl, ako aj samotný volebný výsledok.

28. Ďalšie žalobkyňou navrhované dokazovanie (prepočítanie hlasov všetkých kandidátov na poslancov MsZ vo volebnom obvode č. 6) Najvyšší správny súd nevykonával, pretože žalobkyňa v žalobe neuviedla žiadne porušenie ústavy alebo zákona, ktoré by sa mali navrhovaným úkonom preveriť. Nezákonnosť volieb odôvodňuje len podozrením, že mohlo dôjsť k nesprávnemu sčítaniu hlasov, pričom k uvedenému podozreniu neuviedla žiadnu ďalšiu argumentáciu a nepredložila ani žiadne dôkazy, ktoré by mohli indikovať opodstatnenosť takejto podozrenia a spochybniť správnosť údajov o priebehu a výsledkoch volieb uvedených v zápisniciach okrskových volebných komisií. Všeobecné tvrdenia žalobkyne sú v podstate verifikovateľné len tým, že by Najvyšší správny súd v celom rozsahu nahradil svojou činnosťou na to povolané volebné orgány. Senát pripomína, že úlohou Najvyššieho správneho súdu ako volebného súdu je na základe volebnej žaloby preskúmať tvrdenú neústavnosť alebo nezákonnosť volebného procesu práve z tých dôvodov, ktoré žalobca uvádza v žalobe a na ktorých preukázanie navrhuje vykonať dôkazy.

29. Samotná skutočnosť, že volebný výsledok nezvolenej žalobkyne je v porovnaní so zvolenými kandidátmi pomerne tesný, nespochybňuje správnosť údajov uvedených v zápisniciach z volieb ani zákonnosť volebného procesu a sama osebe nezakladá žalobkyňi nárok na prepočítanie hlasov všetkých (úspešných) kandidátov súdom. To zvyrazňuje aj skutočnosť, že v zápisniciach volebných komisií nie sú zaznamenané žiadne chyby, nezrovnalosti či výhrady ich členov k priebehu volieb alebo sčítavaniu hlasov. Za týchto okolností nevidel senát žiadny dôvod prepočítavať hlasy všetkých kandidátov vo voľbách poslancov MsZ v 6. volebnom obvode. Keďže podľa zákona neprináleží žalobkyňi subjektívne právo na vykonanie tohto úkonu súdom, nemohlo jeho nevykonaním prísť k zásahu do jej právneho postavenia, k porušeniu slobodnej súťaže politických síl či práva na prístup k voleným funkciám.

30. Senát v naznačenom smere poukazuje aj na uznesenie Najvyššieho správneho súdu sp.zn. 11Svk/12/2022 z 28. novembra 2022, podľa ktorého „Len všeobecné tvrdenie o tom, že vo voľbách došlo k nezákonnosti alebo ich výsledok je nesprávny, nie je totiž prístupné žiadnemu konkrétnemu dokazovaniu. Takéto tvrdenie by bolo možné dokazovať len tak, že by najvyšší správny súd v podstate zopakoval celý volebný proces. Taký výklad by viedol aj k hodnotovému rozporu pri posudzovaní žalôb: žalobca, ktorý by opísal konkrétne, časovo a priestorovo ohraničené nedostatky volebného procesu, ktorých eventuálnu nepravdivosť možno zistiť už na základe samotnej žaloby a k nej pripojených dôkazov, by sa ocital v nevýhodnejšej pozícii než žalobca, ktorý by do svojej žaloby poňal len najvšeobecnejšie tvrdenia o neústavnostiach a nezákonnostiach, ktoré by bolo potrebné zisťovať len obsiahlou vyšetrovacou činnosťou správneho súdu.“.

31. Na základe uvedených zistení a úvah najvyšší správny súd rozhodol podľa § 312j ods. 1 SSP o zamietnutí volebnej žaloby ako nedôvodnej.

32. O trovách konania rozhodol súd podľa jeho výsledku a keďže zamietnutie žaloby znamená úspech žalovaných v konaní, priznal im voči neúspešnej žalobkyňi právo na ich úplnú náhradu. Postupoval

prítom podľa ustanovenia § 168 SSP, ktoré umožňuje priznať žalovanému právo na náhradu trov len vtedy, ak to možno spravodlivo požadovať, pričom náhradu trov právneho zastúpeniu tu možno priznať len výnimočne. Toto ustanovenie je však primárne určené na rozhodovanie o náhrade trov konania orgánu verejnej správy, ktorý v správnom súdnictve vystupuje v postavení žalovaného. Konanie vo volebných veciach (o žalobách proti neústavnosti a nezákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy) je však typickým kontradiktórnym konaním, ktorého účastníkmi sú súkromné subjekty (§ 312c, §312d SSP), nie správne orgány či subjekty v podobnom postavení. Ak niektorému z úspešných žalovaných vznikli v konaní dôvodne vynaložené trovy, možno považovať podmienku spravodlivého požadovania ich náhrady voči žalobkyni za splnenú. Otázku vzniku trov a dôvodnosti ich vynaloženia posúdi asistent sudcu Najvyššieho správneho súdu, ktorý v zmysle § 175 ods. 2 SSP rozhodne o výške náhrady trov osobitným uznesením.

33. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu v pomere hlasov 5:0.

Poučenie :

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok n i e j e prípustný.